

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus de Conscientia, de Legibus, de Peccatis, de Virtutibus
Theologicis, de Religione, & Beneficiis. Adjunctis in hac editione
Propositionibus ad hanc usque proscriptis

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, 1734

VD18 90392140

Cap. I. De Natura & necessitate Fidei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40986

immediato saltem primario, & aliquam
ejus perfectionem pro formali, seu motivo
saltem principali. Tres sunt, nempe Fides,
Spes, & Charitas. De Virtutibus Mora-
libus suo loco.

Not. 2. Virtutum actus alii sunt elicit, alii imperati. Actus elicitus alicujus virtutis est, qui ab illa immediatè procedit. Imperatus est actus pertinens ad unam virtutem, sed qui ex motu, ac imperio alterius virtutis fit, & ab ea, assumitur tanquam medium ad proprium finem assequendum.

PARS PRIMA.

CAPUT I.

De natura & necessitate Fidei.

Q. 1. Quid est fides?

Resp. **Q** Fides actualis est assensus supernaturalis, & firmissimus, datus rebus à Deo revelatis propter Dei revelantis auctoritatem, seu veracitatem. Hinc objectum ejus materiale sunt res omnes, à Deo revelatæ. Formale verò est auctoritas Dei revelantis, per quam summe repugnat Deum falli, & fallere; nam summa Dei auctoritas in revelando, quæ idem est, ac veracitas, & complexum tum ex sapientia infinita, quâ Deus perfectissime novit omnia ut sunt, nec potest errare:
tum

tum ex bonitate infinita, quâ vult revelare res, ut illas cognoscit, nec potest fallere. Quare Fides divina excludit omnem dubitationem, & formidinem, saltem voluntariam. Fides habitualis est habitus per se infusus elicitivus actuum Fidei cum auxilio gratiæ.

Not. Innoc. XI. damnavit hanc propos. Assensus Fidei supernaturalis, & utilis ad salutem stat cum notitia solum probabili revelationis; imò cum formidine, quâ quis formidat, ne non sit locutus Deus.

Q. 2. An, & qualis actus Fidei est necessarius necessitate medii?

Not. 1. Illud est necessarium necessitate medii ad salutem, sine quo salus obtineri nequit, etiamsi illius ommissio sit inculpabilis. Illud est necessarium necessitate præcepti, quod est præceptum, & sine quo proinde salus obtineri nequit, si culpabiliter omittatur, saltem nisi hæc ommissio per pœnitentiam remittatur. Si tamen sit necessarium hæc sola necessitate, ejus ommissio inculpabilis non impedit salutem. Porro quidquid necessarium est necessitate medii, est etiam necessarium necessitate præcepti, si sit in nostra potestate: nam eodem præcepto, quo tenemur procurare nostram salutem, tenemur etiam nobis comparare media ad salutem necessaria. Certum est
au-

autem, habitus Fidei, Spei, & Charitatis esse omnibus, etiam infantibus, necessarios necessitate medii, *ex Trident. sess. 6. cap. 7.* nam nemo unquam justificatur sine infusione habituum Fidei, Spei, & Charitatis. Sed nullus actus virtutis est infantibus necessarius ad salutem, cum nullius sint capaces, & tamen salvari possint.

Not. 2. Aliquid credi potest, vel explicitè, hoc est, distinctè, & secundum se, ac proprium conceptum; vel implicitè, id est, non distinctè, nec secundum se, sed confusè, & in alio, in quo continetur; ut cum creditur, quicquid Ecclesia credit, tunc creduntur implicitè omnia dogmata Fidei.

Resp. I. Omnibus adultis est necessarium necessitate medii credere explicitè actu supernaturali Deum existere, providere salutem hominum, & justos remunerari vitæ æternæ, Constat ex Heb. 11. *Sine fide impossibile est placere Deo. Credere enim oportet accedentem ad Deum quia est, & inquirentibus se remunerator sit.* Nam Deus non vult salvare adultos sine propria eorum cooperatione, quæ non potest sine tali fide salutem procurare. Hinc Innoc. XI. damnavit hanc propos. *Non nisi fides unius Dei necessaria videtur necessitate medii, non autem explicita remuneratoris.*

Resp. II. Nunc ab Evangelii promulgatione omnibus adultis necessaria est necessitate medii fides explicita Incarnationis quoad

quoad Divinitatem, Humanitatem, Passionem, Mortem, & Resurrectionem Christi Salvatoris nostri.

Prob. 1. Ex Joan. 17. *Hæc est vita æterna* (id est, via assequendæ vitæ æternæ) *ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti Jesum Christum, & ad Galat. 2. non justificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Jesu Christi. Et nos in Christo Jesu credimus, ut justificemur ex fide Christi.* ubi Apostolus agit de fide in Jesum Christum, qualem habebat, ac prædicabat, & docentur fideles. At talis fides est fides explicita Christi ut veri Dei, & hominis pro salute hominum mortui, &c. Deinde Fides Christi in sensu proprio id significat; & per fidem Christi plus intelligitur, quàm per fidem Dei ut remuneratoris, & salutis humanæ providentis, quæ est fides implicita Christi. Idem docent Patres.

2. Ex Trid. sess. 6. c. 6. ubi exponens ea, quæ ad justificationem credi debent, ait: *Liberè moventur in Deum, credentes vera esse, quæ divinitus revelata, & promissa sunt, atque illud imprimis, à Deo justificari impium per gratiam ejus, per Redemptionem, quæ est in Christo Jesu.*

3. Ex S. Aug. l. de Correp. & Grat. c. 7. *A damnatione se non liberabunt, qui dicere poterunt se non audivisse Evangelium Christi. & infra. quicumque ab illa dam-*

natione ista divina gratia largitate discreti sunt, non est dubium, quod & procuratur eis audiendum Evangelium, & cum audiunt. credunt &c.

4. Quia homines debent nōsse viam salutis pro ratione statūs, in quo versantur: at Christus est via salutis nostræ, ut ipse testatur. Joan. 14. *Ego sum via, veritas, & vita.* Et verò non est verisimile Deum voluisse fidem explicitam Christi pro ejus gloria, & salute nostra mortui, & authoris salutis nostræ, & jam ubique publicè prædicati, non esse magis necessariam, quàm sit cognitio aliarum rerum, à quibus non ita pendet salus nostra; præsertim cum hoc ad honorem Christi conducatur.

Resp. III. Nunc etiam sic necessaria est fides explicita Ss Trinitatis. Quia 1. Fides Ss. Trinitatis est objectum Fidei nostræ primarium, & fundamentum salutis nostræ: & ideò Baptismus, qui est Sacramentum Fidei, necessariò conferri debet in nomine Patris, & Filii, & Spiritūs Sancti, ex Mat. 28. *Docete omnes gentes Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritūs Sancti.* At quod est salutis fundamentum, id certè secundum se, & explicitè requiritur. 2. Fides explicita Incarnationis non potest esse sine fide explicita Trinitatis; nam (ut ait S. Thom. 2. 2. q. 2. 2. 8.) *In Mystero Incarnationis hoc continetur, quod Filius Dei carnem assumpsit,*

rit, quòd per gratiam Spiritus Sancti mundum renovaverit, & quòd de Spiritu Sancto conceptus fuerit. 3. Ex Symbolo Athanasii ab Ecclesia usu recepto, & approbato, ibi: *Fides Catholica hac est, ut unum Deum in Trinitate, & Trinitatem in unitate veneremur, &c...* Sed necessarium est ad aeternam salutem, ut Incarnationem quoque Domini nostri Jesu Christi fideliter credat, &c... *Hac est fides Catholica, quam nisi quisque fideliter, firmiterque crediderit, salvus esse non poterit.*

Resp. IV. Necesse est necessitate medii, ut adulti credant generatim vera esse omnia, quæ à Deo revelata, & promissa sunt, quæque per Ecclesiam credenda proposuit; ideòque credant implicite omnia Fidei dogmata. Ex Trid. sess. 6. cap. 6. supra cit. Et verò auctoritas Dei revelantis exigit, ut saltem sic generatim credantur omnia, quæ ipse revelavit,

Q. 3. An, & quarum rerum fides explicita præcepta sit?

Resp. I. Extat præceptum speciale Fidei. Constat 1. ex Marc. 1. *Credite Evangelio.* & cap. ult. *Prædicate Evangelium...* qui non crediderit, condemnabitur. 2. Quia Innoc. XI. damnavit hanc propos. *Fides non censetur cadere sub præceptum speciale, & secundum se.* Hoc præceptum obli-

gat tum ad credendum, & confitendum, tum ad discendum, quæ credenda sunt. Prohibetque omnem infidelitatem internam, ac externam, & ignorantiam credendorum.

Resp. II. Ex communi, Omnes adulti tenentur sub mortali ob materiæ gravitatem, credere explicitè, ideòque scire, & addiscere. 1. *Mysteria Trinitatis, & Incarnationis*; nam omnia, quæ sunt necessaria necessitate medii, sunt etiam adultis necessaria necessitate præcepti, si sint in eorum potestate; quia quisque tenetur omnia media ad salutem necessaria assumere, cum ex lege divina, & charitate sui teneatur salutem suam procurare.

2. *Omnes Articulos Symboli*, saltem quoad substantiam, & sensum, ita ut de singulis interrogati sciant respondere. Constat tum ex Marc. ult. cit. tum ex Canonibus 58. 59. 105. dist. 4. de Consecr. & Catechismo Romano: tum ex praxi perpetua Ecclesiæ, quæ semper Symboli notitiam à fidelibus exegit, nec ullum adultum sine illa ad Baptismum admisit: tum quia præceptum Fidei obligat per se ad præcipua saltem Fidei Christianæ capita, seu articulos cognoscendum, & credendum; idque exigit status, ac professio hominis Christiani, qui debet scire Mysteria, & Doctrinam Christi, saltem quoad substantialia capita, quæ ut omnibus cognoscenda, & cre-

credenda Apostoli divino instinctu disposuerunt.

3. Sacramenta, saltem ea, quæ debent, aut volunt suscipere, eorum efficaciam, & dispositiones necessarias ad ea debite, & utiliter recipienda: nam sine tali cognitione non possunt illa religiosè, ac dignè suscipere. Item Sacrificium Missæ; nam tenentur ei reverenter, ac devotè interesse.

4. Tenentur scire omnia Dei, & Ecclesiæ præcepta, & omnes obligationes ad suum statum, munus, ac officium pertinentes: nam singula præcepta obligant ad sui cognitionem, cum sine ea observari nequeant: præcipiens enim finem præcipit simul media ad illum necessaria. Imò, ut notat De Lugo, cognitio, & fides mandatorum Dei necessaria est non solum ex præcepto aliarum virtutum, sed etiam ex ipsa virtute Fidei, quatenus sunt veritates à Deo revelatæ, ut ab omnibus credantur, & in praxim reducantur: nam quando Deus aliquid universaliter præcipit, atque proponit, & revelat, ut à subditis omnibus observetur, ipsa virtus Fidei obligat ad credendum, positivè præceptum, & ad audiendum & cognoscendum illud. Neque hæc possunt sine gravi irreverentia contra auctoritatem divinam omitti.

5. Orationem Dominicam: nam datur præceptum orandi. Et hæc oratio præscripta est à Christo Mat. 6. sic orabitur.

Z ;

Ec-

Ecclesia dicit in Missa : *Præceptis salutari-
bus moniti . . . audemus dicere , Paterno-
ster, &c.* Continetque omnia à Deo pe-
tenda. Ex præcepto autem Ecclesiæ , &
consuetudine vim legis habentē tenentur
omnes scire memoriter Symbolum Apосто-
lorum , Decalogum , Orationem Domini-
cam , & quidem linguâ , quam intelligant,
atque etiam modum formandæ Crucis.
Debent autem horum omnium sensum
percipere , cùm debeant ista scire , ut res
Fidei credant , & seruent præcepta. Idem
videtur de Salutatione Angelica ob con-
suetudinem Ecclesiæ curantis , & exigentis,
ut discatur , & usum omnium fidelium,
contra quem qui illam addiscere , negli-
geret , ab omnibus meritò reprehendere-
tur.

Porro hæc omnia tenentur pueri addi-
cere pro suo captu , cùm primùm usum ra-
tionis assecuti fuerint : quia tunc debent
vitam suam ad finem ultimum dirigere ,
elicere actus Fidei , Spei , & Charitatis , ser-
vare mandata , &c. Unde tenentur paren-
tes ea tunc ipsos docere vel per se vel per
alios. Hinc peccant mortaliter. 1. Om-
nes qui ista culpabiliter ignorant , vel dis-
cere negligunt 2. Parentes , Domini , &
Superiores , qui non curant , ut liberi , &
subditi hæc omnia calleant. 3. Parochi ,
qui oves suas in iis diligenter non erudi-
unt , &c.

Not.

Not. Parochi, Confessarii, & Concionatores tenentur eam scientiam rerum Fidei, & præceptorum habere, ut & aliis explicare, & difficultates saltem communes intelligere, ac diluere possint; alioqui non possunt alios rectè instituere, ex Malach. 2. *Labia enim Sacerdotis custodient scientiam, & legem requirent ex ore ejus, quia Angelus Domini exercituum est.* Episcopi verò longè ampliorem & perfectiorem cognitionem habere debent, cum ex officio teneantur fidem explicare, tueri, & fallacias hæreticorum dissolvere. ex cap. 1. ad Tit. & 1. Tim. 3. *Oportet Episcopum esse Doctorem.*

Q. 4. *Quandonam præceptum Fidei interne obligat?*

Not. Præceptum aliud est affirmativum, aliud negativum; affirmativum est, quod aliquem actum positivum præcipit primario, & ratione sui; obligatque semper, sed non pro omni tempore. *Præcepta affirmativa.* (inquit S. Th. 2. 2. q. 3. a. 2.) *non obligant ad semper, & etsi semper obligent. Obligant autem pro loco, & tempore secundum alias circumstantias debitas...* Præceptum negativum est illud, quod vetat aliquem actum, obligatque semper, & pro omni tempore. In quolibet autem præcepto affirmativo divino, quo præcipitur

actus virtutis, includitur præceptum negativum, quo prohibetur peccatum oppositum: nam ex affirmatione alicujus re-
 ctè infertur negatio contrarii illius.

Resp. I. Duplex est Fidei divinæ præceptum, aliud affirmativum, quod nos obligat ad credendum certo tempore explicitè certas veritates revelatas, implicitè verò cæteras omnes, & ad ediscendas res Fidei. Aliud negativum, quod obligat ad nunquam dissentendum ulli rei à Deo revelatæ, nec de ulla dubitandum: nam dissentire uni veritati vel minimæ, sufficienter propositæ, ut à Deo revelatæ, aut de illa deliberatè dubitare, est gravissima injuria in Deum, quasi in aliqua re falli, aut fallere possit, & ejus testimonium non sit in omnibus etiam minimis infallibile.

Resp. II. Præceptum Fidei obligat per se ad eliciendum actum Fidei. I. Initio usus rationis, ubi res credendæ sufficienter propositæ sunt ut à Deo revelatæ. Tunc enim assensus omitti aut suspendi nequit sine injuria gravi auctoritatis divinæ: Hoc ipso enim quòd Deus revelavit aliqua, ut à nobis credantur, & talis revelatio nobis sufficienter proposita est, ita ut eam prudenter negare, aut de ea dubitare nequeamus; reverentia debita divinæ veracitati, quam cultu intellectuali supremo colere debemus, exigit, ut rebus revelatis firmissimum assensum statim præbeamus,

mus, quem tunc sine gravi irreverentia negare, vel omittere non possumus. Præterea tenentur adulti, ubi primùm possunt, debitum mentis obsequium Deo præstare, se, & omnia sua in Deum ut finem ultimum dirigere: ad quod necessaria est fides actualis. Idem dic de infidelibus adultis, ubi primùm fides Catholica sufficienter eis proposita est.

2. In quolibet probabili mortis periculo: quia tunc maximè urget obligatio tendendi in Deum, eumque colendi per actus præcipuos virtutum. Deus autem, (ut docet S. August.) Fide, Spe, & Charitate maximè colitur. Præterea justus sicut vivere, sic mori debet ex fide.

3. Sæpe in vita: nam præceptum tam gravis momenti non pro aliquibus vicibus solùm, sed pro plurimis à Deo sancitum est; cùm actibus Fidei Deus maximè colatur, & vita justi per illos alatur, ac conservetur, juxta illud ad Gal. 3. *Justus ex fide vivit.* Hinc Innoc. XI. damnavit has propos. 17^a. *Satis est actum Fidei semel in vita elicere.* 65^a. *Sufficit ista Mysteria (Trinitatis, & Incarnationis) semel credidisse.*

4. Cùm gravis tentatio contra fidem ingruit, quæ superari non posse videatur, nisi per contrarium actum Fidei: nam cùm hoc præceptum Fidei prohibeat omnem dissensum, ac dubitationem circa veritates

revelatas, præcipit etiam media necessaria ad hæc vitanda.

5. Quando facienda est Professio Fidei exterior: nam sine actu interno non esset vera professio Fidei, sed illius simulatio.

6. Quoties quis in hæresim, vel dubitationem voluntariam lapsus est: quia actus Fidei explicitus, ac formalis, necessarius est ad justificationem in adulto, qui Fidei habitu caret; & quia injuria primæ veritati illata resarcienda est.

Obligat autem per accidens, seu ratione alterius præcepti, ad quod servandum necessarius est actus Fidei. 1. Quando urget gravis tentatio contra aliam virtutem, quæ sine actu Fidei vinci posse non videtur: nam quisque tenetur assumere medium necessarium ad vitandum peccatum. 2. Quoties ex præcepto eliciendus est actus aliarum virtutum, puta Spei, Charitatis, Religionis, Pœnitentiæ, &c. Nam actus virtutum supernaturales necessario præsupponunt actum Fidei saltem implicitum, seu imperceptibilem. 3. Actus Fidei requiritur ad justificationem peccatoris adulti.

CAPUT II.

De actu externo, seu Confessione Fidei.

Q. I. **A**N extat præceptum confitendi exterius fidem suo tempore?

Resp.